

SKUP 2000 – 43

Prosjekt: Flatland-saken

Medarbeider: Tor Ole Steinsland og Mats Ektvedt

Publikasjon: TV2-nyhetene

Publisert: November – desember 2000

Medium: Fjernsyn

Tema: Retts- og kriminal

Flatlandsaken

SKUP - 2000

Tor Ole Steinsland og Mats Ektvedt
Journalister i Økonomiredaksjonen i TV 2
Karl Johans gt. 14, 0101 Sentrum
22 31 47 00

Tel#: Steinsland: 414 43 612, Ektvedt: 414 23 328

Publisert i reportasjer på TV 2-Nyhetene i perioden 30/11 – 8/11, 2000

Redegjørelse:

Under rettssaken mot travtrener og kusk Atle Hamre i Sandefjord byrett i oktober 2000 brakte Økokrim en rekke opplysninger om transaksjoner inn og ut av en bankkonto i Monaco. Kontoen var registrert på Hallvard Flatland. En liste over transaksjonene havnet etter hvert i media, også hos oss i Økonomiredaksjonen i TV 2.

Transaksjonslisten viste en overføring fra Flatlands konto til selskapet Globus Asset Management. Et firmanavn som Tor Ole Steinsland gjenkjente i forbindelse med programmet Fredagsbørsen. Programmet gikk på TV 2 våren og høsten 1998 og samlet flere hundre tusen seere. I forbindelse med programmet ble det opprettet et TV-fond hvor seerne fikk mulighet til å investere penger i aksjemarkedet. Globus Asset Management forvaltet fondet og hadde enerett på salg av fondsandeler gjennom programmet. Dette til tross for at selskapet var nystartet.

Pressen skrev kritisk om konseptet i oppstartsfasen. De fleste vinklet på mulig sammenblanding av roller. Flatland var kjent som en ivrig aksjespekulant og mulighetene for å hausse egne aksjer var selvfølgelig til stede. Det ble også spekulert i om Flatland hadde eierinteresser i programmets fondsselskap, eller om han fikk provisjon av fondssalget. Flatland avviste da disse spekulasjonene blankt. Han mente også at det var utelukket at han skulle kjøpe og selge aksjer så lenge han var programleder for Fredagsbørsen.

Problemstilling:

Vi ønsket derfor å finne ut hvorfor det ble overført penger fra Flatlands konto i Monaco til selskapet som var satt til å forvalte TV-fondet. Vi arbeidet ut fra muligheten for at Flatland hadde blandet rollene som journalist/programleder og investor. Når det gjaldt spørsmålet om å drive kritisk journalistikk på egen bedrift vurderte vi det slik at denne saken var godt og viktig nyhetsstoff. Det var aldri aktuelt å innhente noen godkjennelse fra ledelsen.

Hoveddelen av den journalistiske produksjonen ble gjennomført i perioden 30/10 – 8/11. Den sentrale problemstillingen endret seg lite, men avsløringene og konsekvensene av disse førte til nye og delvis uventede journalistiske utfordringer.

Sakens gang, metode og kildebruk:

Kildebruken i denne reportasjeserien omfatter en rekke anonyme kilder som pekte oss i riktig (eller gal) retning. Men i innslagene hadde vi, med unntak av Flatland-kontrakten som forsvant, alltid skriftlig dokumentasjon som grunnlag for reportasjen.

Det første vi gjorde var å skaffe til veie regnskaper fra Global Asset Management (heretter kalt GAM) i årene 1997 – 1999 fra Brønnøysund. Bak et sammensurium av mor- og datterselskaper fant vi den første ledetråden i årsrapporten til datterselskapet Globus Fondsforvaltning AS i 1999. Der stod Hallvard Flatland oppført som styremedlem. En naturlig slutning for oss var at han dermed også hadde eierinteresser i selskapet. Vi ringte samtlige styremedlemmer og aksjonærer både i morselskapet GAM og datterselskapene for å kartlegge Flatlands rolle. Ingen av disse husket, eller ønsket, å bidra med noen opplysninger. Søk i gamle avisartikler viste at det hadde foregått en omfattende omstrukturering i selskapene i 1999 og at investeringsbanken Acta Sundal Collier hadde kjøpt opp det meste av verdiene. En sentral kilde i Acta fortalte oss at Flatlands navn hadde dukket opp på eiersiden under overtagelsen av det tidligere datterselskapet Globus Forvaltning. Flatland satt da med 15 prosent av aksjene i selskapet, som etter omstruktureringen fremsto som morselskap. Vår kilde var kjent med fondets historikk og ble forbauset over Flatlands eierskap. Konfrontert med denne opplysningen innrømmet selskapets styreformann, Bård Snilsberg, at Flatland hadde en eierpost i selskapet. Men han kunne ikke fortelle oss når Flatland hadde kommet inn på eiersiden. Dette var hovedinnholdet i det første innslaget som ble sendt på TV 2-Nyhetene 30/10.

Dagen etter (1/11) jobbet vi ut fra den teorien om at Flatland kunne ha vært lovet eierskap i fondsselskapet allerede før Fredagsbørsen gikk på lufta. Fondets eiere kunne for eksempel ha gitt Flatland en hemmelig opsjon til å kjøpe seg opp i selskapet bak TV-Fondet på et senere tidspunkt. Samtidig jobbet vi videre med Flatlands kontraktsforhold til TV 2.

Endringen i eierstrukturen til Globus Forvaltning var utgangspunktet for det videre arbeidet. Vi visste verken når, eller til hvilken pris Flatland hadde kjøpt seg inn i selskapet. Omfattende undersøkelser hos kredittvurderingsselskapet Dun&Bradstreet ga oss navnet på nye aksjonærer i Globus Forvaltning. En lang ringerunde til disse aksjonærene ga oss pris og tidspunkt på samtlige av Flatlands oppkjøp i Globus Forvaltning. Det viste seg at Flatland hadde kjøpt seg opp både i 1998 og 1999. Totalt hadde han betalt 375.000 kroner for sin eierandel på 15 prosent. Dette ga ham en rabatt på cirka 70 prosent i forhold andre aksjonærer som kjøpte seg inn på samme tidspunkt. Vi fikk også vite hvor mye (10 mill. kr.) Acta hadde gitt for Globus Forvaltning. Dermed var det enkelt å fastslå at Flatland fikk en gevinst på investeringen i Globus på i overkant av 1,1 millioner kroner.

Når det gjaldt Flatlands kontrakt med TV 2 i forbindelse med Fredagsbørsen var det største problemet at det ikke lenger fantes kopier av avtalen hos TV 2. To av personene som inngikk kontrakten med Flatland hadde sluttet i TV 2. Tidligere sjefredaktør Finn H. Andreassen, fortalte oss at han, før programmet gikk på lufta, hadde krevd en detaljert avtale med Flatland der det ble understreket at Flatland ikke hadde anledning til å handle aksjer mens han var programleder for TV 2. Nåværende programdirektør Nils Ketil Andresen var den andre som kjente avtalens innhold. Han er en personlig venn av Flatland, og også han bekreftet Andreassens opplysninger. Flatland ville ikke svare på våre henvendelser omkring ordlyden i kontrakten. Også andre sentrale, men anonyme kilder, bekreftet avtalens ordlyd. Opplysningene om Flatlands gevinst og avtalebruddet med TV 2 var grunnlaget for nyhetsinnslaget 1/11.

Avsløringene rundt Flatlands investeringer i Globus Forvaltning ble sitert og fulgt opp i de fleste riksdekkende medier. Et samlet mediapress bidro til at Flatland 2/11 orienterte TV 2-ledelsen om at han ville trekke seg fra stillingen som programleder i kanalens lørdagssatsing. Dette fikk vi vite av ledelsen 30 minutter før 18:30-sendingen og oppsigelsen preget

naturligvis vår dekning. Flatland stilte i studio og svarte på tre spørsmål på direkten fra Siri-Lill Mannes. Flatland nektet å la seg intervju av Vår Staude i økonominyhetene og han ville heller ikke svare på våre spørsmål etter sending.

Den videre dekningen etter Flatlands sorti gikk i to retninger. 1) Flatlands tilknytning til utpressingstiltalte Atle Hamre 2) Tips om at Flatland hadde benyttet Fredagsbørsen til å hausse selskaper han selv har investert i.

Vi hadde gjennom hele perioden hatt en dialog med Økokrim som omsider ga resultater. Førstestatsadvokat Anne Mette Dyrnes opplyste oss om at Flatland ville bli kalt inn til nye avhør vedrørende bankkontoen i Monaco. Det ble nyhetsvinkelen i sendingen 3/11.

Vi syntes det var interessant at Flatland stiftet Eurofond, et selskap der formålet var kjøp og salg av aksjer, i mars 1998. Dette var mindre enn en måned før Fredagsbørsen gikk på lufta. I 1998-regnskapet til Eurofond fant vi ut at Flatland hadde kjøpt aksjer i selskapene Provida, Merkantildata og Elkjøp for totalt 600.000 kroner dette året. Med tanke på at Fredagsbørsen gikk av luften 18. desember i 1998, virket det unaturlig at Flatland ikke skulle ha handlet aksjer mens han var programleder. Vi reagerte på at Eurofond, i følge regnskapet fra 1998, skulle ha klart å omsette aksjer for minst 800.000 kroner, bokføre et tap på 226.000 kroner og en gevinst på 50.000 kroner i perioden etter Fredagsbørsen, 18. – 31. desember.

Søndag 5/11 sendte Flatland et tre siders brev til NTB med tittelen ”-Løgnaktige historier i pressen”. Flatland hevdet at aksjekjøpene i Merkantildata ble gjennomført i perioden 18. desember og frem til 31. desember, etter at Fredagsbørsen gikk av luften. Aksjeposten i Elkjøp på 25.000 kroner ble kjøpt av en assistent som et ledd i programkonseptet. Flatland sa ingenting om Provida-aksjene. Han skrev også at han aldri hadde brutt noen avtale med TV 2.

Vi bestemte oss for å undersøke transaksjonene. I tre dager saumfarte vi et utall aksjonærlistene fra forskjellige datoer i 1998. Til slutt fant vi at Eurofond sto oppført med 5000 aksjer i Provida til en verdi av 250.000 kroner. Aksjonærlisten var datert 17/11, 1998, én måned før Fredagsbørsen ble tatt av luften. Vi sendte spørsmål per E-post til Flatland om disse transaksjonene, uten å få noe svar tilbake. På oppfordring fra Flatland hadde vi sluttet å ringe ham. Flatland mente vi deltok i et spill regissert av ledelsen i TV 2 og at han ikke ønsket å svare på noen spørsmål fra oss. Opplysningene, som en gang for alle beviste at Flatland handlet aksjer mens han var programleder i Fredagsbørsen, brakte vi i Nyhetene 8/11.

I et leserinnlegg i Aftenposten 10/11 med tittelen: ”Historien i TV 2 er bare oppspinn”, kommer Flatland med følgende innrømmelse: ”Jeg tror det er riktig at jeg kjøpte aksjer i Provida for rundt 200.000 kroner noen dager før Fredagsbørsen ble avsluttet. Det hadde da vært klart lenge at programmet ikke skulle fortsette.”

Den andre delen av dekningen, Flatlands forbindelse til Hamre-saken, kom til en foreløpig konklusjon 7/11, da Økokrim bekreftet at Flatland er siktet for skattesvik og hvitvasking av midler fra straffbare handlinger.

Oppsummering:

Ti dager med nitid granskning av styreprotokoller, aksjonærlistene og regnskap fikk klarlagt følgende faktum: Hallvard Flatland kjøpte aksjer i selskapet han selv plukket ut til å forvalte TV-fondet. Han gjorde det mens Fredagsbørsen var på lufta og solgte senere disse aksjene med milliongevinst. I tillegg drev han utstrakt aksjehandel i privat regi gjennom selskapet Eurofond. Også dette mens han var programleder.

Arbeidsmengde:

I perioden 30/10-8/11 jobbet både Steinsland og Ektvedt 12-14 timers dager, inkludert helger. Antall overtidstimer var vel i størrelsesorden 30-40 timer for hver av oss.

Erfaringer:

Som tidligere nevnt vurderte vi aldri å innhente noen tillatelse fra ledelsen i TV 2 for å drive undersøkende og kritisk journalistikk på programleder og TV 2-ansatt Hallvard Flatland. Vi fikk heller aldri noen føringer eller oppmuntring fra ledelsen underveis. Tvert i mot var det svært vanskelig å få TV 2-ledelsen i tale. På et tidspunkt vurderte vi å konfrontere vår egen informasjonssjef uanmeldt på Gardermoen flyplass fordi vi visste han var på vei fra Bergen.

Irritasjon er vel derfor den beste beskrivelsen på hva vi følte da Dagbladet kom med følgende sleivspark i en artikkel 2/11: "I krisemøtet med TV 2-ledelsen innrømmet Flatland at han hadde kjøpt og solgt aksjer han omtalte mens han var programleder i «Fredagsbørsen». Deretter slapp TV 2-boss Kåre Valebrokk kanalens økonomijournalister løs på mannen som fra 1. januar skal bli TV 2s nye stjerne." Og videre: "En meget kontant Vår Staude mer enn antydte at Flatland hadde brutt tillitsforholdet til TV 2, og sviktet kanalens seere. Dermed hadde Kåre Valebrokk gjennomført et av de mest spektakulære c-momenter i norsk tv-historie: Han lot sine journalister slakte Flatland for åpen skjerm, for å redde kanalens integritet."

Det hjalp lite med uttalelsen i Dagbladet fra vår egen klubbleder:

"- Det vitner om romslig takhøyde i TV 2 når vår sjefredaktør Valebrokk slipper økonominyhetene løs i fri dressur mot mannen som skal bli vår nye underholdningsprofil." Lignende saker ble presentert i B.A. og VG i denne perioden.

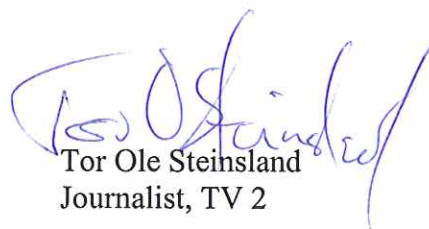
Vi opplevde at journalistene jobbet ut fra teorien om at "sånn må det være" og til tider skrev mot bedre vitende. Sannheten var at det var like vanskelig, om ikke vanskeligere, for oss å få TV 2-ledelsen i tale enn det var for andre medier. Et lite problem var jo at Flatland var overbevist om at det foregikk et slags spill og at han derfor nektet å gi noen kommentarer, verken på kamera, pr. telefon eller e-post til journalister fra TV 2. I svar pr. e-post skriver Flatland følgende:

"Jeg viser til dine gjentatte oppringninger på mitt privatnummer. Dersom du leser dagens aviser, vil også du kunne få med deg de opplysninger som fremkommer i "spillet" fra TV 2 - og bruken av sin egen nyhetsavdeling. Det er på bakgrunn av dette helt uaktuelt for meg å uttale meg om noe som helst til deg eller andre fra TV 2-nyhetene."

Forsiden av medaljen var jo at flere aviser skrev på lederplass at TV 2s egen dekning av Flatlandsaken bidro til å opprettholde kanalens integritet.

Oslo, 20/1, 2001

Mats Ektvedt
Journalist, TV 2

Tor Ole Steinsland
Journalist, TV 2

